

طرح اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (اعاده شده از شورای نگهبان)

متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)
<p>ماده ۹_ ماده (۹) قانون به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می‌شود:</p> <p>ماده ۹_ واحدهای اجرای احکام زیر نظر رئیس دیوان انجام وظیفه می‌نمایند. قضات اجرای احکام از بین دادرسان و یا مستشاران قضائی توسط رئیس دیوان انتخاب می‌شوند.</p>	<p>۷_ در ماده ۹ موضوع اصلاح ماده ۹ قانون، اختیار تعیین قضات اجرای احکام توسط رئیس دیوان، مغایر بند ۳ اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.</p>	<p>ماده (۹) مصوبه حذف می‌شود.</p>	<p>تذکرات:</p> <p>۱_ در ماده ۹ قانون، تبصره این ماده با توجه به اصلاح ماده ۴ قانون مورد بازنگری قرار گیرد.</p>	<p>یک ماده به عنوان ماده (۹) مکرر) به مصوبه به شرح زیر الحاق می‌شود:</p> <p>ماده ۹ مکرر- تبصره ماده (۹) قانون حذف می‌شود.</p>
<p>ماده ۱۰_ تبصره (۱) ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح و تبصره (۲) ماده مذکور ابقاء و چهار تبصره به‌عنوان تبصره‌های (۳)، (۴)، (۵) و (۶) به آن الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره ۱_ شعبه رسیدگی‌کننده پس از صدور رأی بر وقوع تخلف از ناحیه مؤسسات و اشخاص مذکور در بندهای (۱) و (۲) و تبصره (۶) این ماده نسبت به تعیین میزان خسارت وارده اقدام نماید.</p> <p>تبصره ۳_ رسیدگی به شکایات و اعتراضات اشخاص حقیقی و حقوقی از وقوع تخلف و عدم رعایت قوانین و مقررات در مراحل انعقاد قرارداد توسط دستگاههای اجرائی در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری است، لیکن رسیدگی به دعاوی ناشی از اجرای قرارداد فی‌مابین طرفین در صلاحیت دیوان نیست.</p> <p>تبصره ۴_ جهات طرح شکایت علیه دستگاههای اجرائی و مأمورین آنها در شعب دیوان عبارتند از:</p> <p>۱_ خروج از حدود صلاحیت یا سوءاستفاده از اختیارات</p> <p>۲_ تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام آنها.</p> <p>تبصره ۵_ در مواردی که به‌موجب قوانین، مرجع رسیدگی به اعتراضات و شکایات از تصمیمات اداری، اجرائی و یا آرای مراجع اختصاصی اداری صادره از سوی کلیه دستگاههای موضوع این ماده، تحت عناوینی از قبیل مرجع صالح قضائی یا دادگاه</p>	<p>۸_ در ماده ۱۰ موضوع اصلاح ماده ۱۰ قانون،</p> <p>۸_۱_ در تبصره ۱، با توجه به وحدت مرجع رسیدگی‌کننده، از این جهت که آیا مقصود از خسارات وارده، خسارات ناشی از تخلف مؤسسات و اشخاص مذکور است یا شامل خسارات دیگر نیز می‌شود، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.</p> <p>۸_۲_ در تبصره ۴، از این جهت که آیا در فرض وجود جهات دیگر غیر از جهات مذکور، مقصود حصر جهات مذکور است یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.</p> <p>۸_۳_ در تبصره ۵، مقصود از تصمیمات اداری از این جهت که آیا شامل مواردی مانند مالکیت که وجه غیراداری آن غلبه دارد، می‌شود یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع</p>	<p>صدر ماده (۱۰) مصوبه و تبصره (۱) اصلاحی ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده ۱۰_ تبصره (۱) ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح و تبصره (۲) ماده مذکور ابقاء و دو تبصره به- عنوان تبصره‌های (۳) و (۴) به آن الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره ۱_ رسیدگی به دعاوی مطالبه خسارت در صلاحیت دادگاه عمومی است. لیکن در مواردی که مطالبه خسارت ناشی از تخلف در اجرای وظایف قانونی و اختصاصی یا ترک فعل از انجام وظایف مذکور از سوی واحدهای دولتی یا دستگاههای مذکور در بندهای (۱) و (۲) و تبصره (۴) این ماده و مأمورین واحدها و دستگاههای یادشده باشد، موضوع در دیوان عدالت اداری مطرح و شعبه دیوان ضمن رسیدگی به احراز وقوع تخلف نسبت به اصل مطالبه خسارت، نسبت به تعیین خسارت وارده اقدام نموده و حکم مقتضی صادر می‌نماید.</p> <p>تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱۰) قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه حذف می‌شود.</p>	<p>۱_ در ماده ۱۰ موضوع اصلاح ماده ۱۰ قانون، ایراد مذکور در بند ۵-۸- نظر سابق شورا کماکان به قوت خود باقی است.</p> <p>تذکرات:</p> <p>۲_ در ماده ۱۰ موضوع اصلاح ماده ۱۰ قانون،</p> <p>۱_۲_ در تبصره ۱، عبارت «نسبت به تعیین خسارت» به عبارت «و تعیین خسارت» اصلاح می‌شود.</p> <p>۲_۲_ در صورت اصرار بر ابقای تبصره ۴ اصلاحی، نسبت به شمول صلاحیت دیوان درخصوص مسائل استخدامی دستگاههای مذکور (موضوع بند ۳ ماده</p>	<p>به ابتدای ماده (۱۰) مصوبه، عبارت «در بند (۳) ماده (۱۰) قانون، عبارت «بند (۱)» به عبارت «بند (۱) و تبصره (۴) این ماده» اصلاح و اضافه می‌شود.</p> <p>در تبصره (۱) اصلاحی ماده (۱۰) قانون موضوع ماده (۱۰) مصوبه، عبارت «نسبت به تعیین خسارت» به عبارت «و تعیین خسارت» اصلاح می‌شود.</p> <p>مجلس بر مصوبه قبلی خود در تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱۰) قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه، اصرار ورزید.</p>

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
	<p>۱۰ قانون) نیز تعیین تکلیف شود.</p>	<p>تبصره (۵) الحاقی به ماده (۱۰) قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه حذف می‌شود.</p> <p>شماره تبصره (۶) الحاقی به ماده (۱۰) قانون به (۴) اصلاح و مجلس بر مصوبه قبلی خود در این تبصره، اصرار ورزید.</p>	<p>ابهام اظهار نظر خواهد شد</p> <p>۴_۸ ذیل تبصره ۵، در خصوص نسبت این حکم با مواردی که در قوانین دیگر، با توجه به قرائن موجود، مرجع صالح مورد نظر قانون‌گذار نهادی غیر از دیوان عدالت اداری بوده است، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد</p> <p>۵_۸ در تبصره ۶، صلاحیت دیوان عدالت اداری بر رسیدگی به تظلمات نسبت به مصوبات و تصمیمات نهادهای عمومی غیردولتی (مذکور در ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری) و دانشگاه آزاد اسلامی، مغایر اصل ۱۷۳ قانون اساسی شناخته شد</p>	<p>صالح یا محکمه صالح تعیین شده است، موضوع در صلاحیت شعب دیوان است.</p> <p>تبصره ۶_ رسیدگی به تظلمات نسبت به مصوبات و تصمیمات یا اقدامات دستگاههای اجرائی موضوع ماده(۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی و دانشگاه آزاد اسلامی در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.</p>
<p>در تبصره (۲) الحاقی به ماده (۱۲) قانون، موضوع ماده (۱۲) مصوبه، عبارت «لیکن رسیدگی به مصوبات و تصمیمات کمیسیون‌ها و کمیته‌های ذیل شوراهای مذکور» به عبارت «لیکن رسیدگی به مصوبات و تصمیمات زیرمجموعه‌های شوراهای مذکور از قبیل هیأت (کمیسیون)ها، کارگروه- (کمیته)ها، شوراها و ستادها» اصلاح می‌شود.</p>	<p>۲_ در ماده ۱۲ موضوع اصلاح ماده ۱۲ قانون، در تبصره ۲ الحاقی، استفاده از واژه غیرفارسی «کمیته» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>تذکرات:</p> <p>۳_ در ماده ۱۲ موضوع اصلاح ماده ۱۲ قانون، در تبصره ۲ الحاقی، با توجه به اینکه زیرمجموعه‌های شوراهای مذکور، بعضاً عناوینی غیر از کمیسیون و کمیته نیز دارند، به آنها نیز تصریح شود.</p>	<p>ماده (۱۲) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده ۱۲_ به ماده (۱۲) قانون یک تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره (۲) الحاقی و شماره تبصره ماده مذکور به (۱) اصلاح می‌شود:</p> <p>تبصره ۲_ رسیدگی به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی فضای مجازی در حوزه تحت صلاحیت این نهادها از شمول حکم این ماده خارج است. لیکن رسیدگی به مصوبات و تصمیمات کمیسیون‌ها و کمیته‌های ذیل شوراهای مذکور در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار می‌گیرد.</p>		<p>ماده ۱۲_ در تبصره ماده (۱۲) قانون عبارت «مجلس خبرگان و شورای عالی امنیت ملی» به عبارت «مجلس خبرگان رهبری، شورای عالی امنیت ملی و شورای عالی انقلاب فرهنگی» اصلاح می‌شود و شماره تبصره مذکور به تبصره (۱) اصلاح و متن زیر به‌عنوان تبصره (۲) به ماده مذکور الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره ۲_ رسیدگی به مصوبات شورای عالی فضای مجازی در حوزه تحت صلاحیت این نهاد از شمول حکم این ماده خارج است.</p>

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
<p>با توجه به اصلاح انجام شده در ماده (۱۰) قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه، در تبصره‌های (۴) و (۵) الحاقی به ماده (۱۶) قانون، موضوع ماده (۱۵) مصوبه، عبارت «موضوع بندهای (۱) و (۳)» به عبارت «موضوع بندهای (۱) و (۳) و تبصره (۴)» اصلاح و در تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱۶) قانون، عبارت «تقاضای انجام امر اداری» به عبارت «تقاضای انجام امر اداری یا خودداری از انجام آن» اصلاح می‌شود.</p>	<p>×××</p>	<p>ماده (۱۵) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده ۱۵- به ماده (۱۶) قانون سه تبصره به عنوان تبصره- های (۳)، (۴) و (۵) به شرح زیر الحاق می‌شود:</p> <p><u>تبصره ۳-</u> از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تصمیمات و اقدامات دستگاهها و مأمورین موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ به اشخاص مقیم داخل کشور و یکسال برای اشخاص مقیم خارج از کشور قابل شکایت در دیوان عدالت اداری است. در صورتی که احراز شود <u>شخص ذی‌نفع، معاذیر قانونی یا شرعی داشته است، مدت زمان معذوریت به مهلت‌های مذکور در این تبصره، اضافه می‌شود.</u></p> <p><u>تبصره ۴-</u> دستگاهها و مأمورین موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون مکلفند هرگونه تصمیم و اقدام قطعی خود را که در مورد اشخاص ذی‌نفع اتخاذ می‌نمایند، به آنها ابلاغ کنند. در مواردی که اشخاص ذی‌نفع تقاضای انجام امر اداری را از دستگاههای مذکور دارند، ابتدا باید تقاضای خود را به دستگاه مربوط ارائه دهند و آن دستگاه مکلف است ضمن ثبت درخواست و ارائه رسید، حداکثر ظرف سه ماه به‌صورت کتبی پاسخ قطعی را (نقیباً یا اثباتاً) به ذی‌نفع ابلاغ نماید <u>مگر اینکه در سایر قوانین ظرف زمانی معینی برای پاسخ‌گویی دستگاهها و مأمورین مذکور مشخص شده باشد یا فوریت موضوع، اقتضای زمان کوتاه‌تری را داشته باشد.</u></p> <p>چنانچه با انقضای مهلت مذکور، آن دستگاه از ابلاغ پاسخ مقتضی خودداری نماید، ذی‌نفع می‌تواند با رعایت مواعد مذکور در تبصره (۳) این ماده از زمان انقضای</p>	<p>۱۰- ماده ۱۵ موضوع اصلاح ماده ۱۶ قانون،</p> <p>۱-۱۰- از این جهت که با حذف تبصره ۱ این ماده روشن نیست که در موارد مذکور پرداخت هزینه دادرسی لازم است یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.</p> <p>۲-۱۰- اطلاق تبصره ۲ نسبت به اشخاصی که در مهلت مذکور امکان شکایت نداشته‌اند، خلاف شرع شناخته شد.</p> <p>۳-۱۰- در تبصره ۳، نسبت قواعد و تکالیف این تبصره با قوانین دیگر نظیر قانون تسهیل مجوزهای کسب و کار که مهلت زمانی دیگری برای اقدامات دستگاهها تعیین شده است، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.</p> <p>۴-۱۰- اطلاق تبصره ۴، در خصوص تعیین مهلت زمان شش‌ماهه برای موارد مذکور، نسبت به مواردی که در این مهلت امکان شکایت ندارند و یا نسبت به این محدودیت جدید، اطلاع نیافته‌اند، خلاف شرع شناخته شد.</p>	<p>ماده ۱۵- تبصره (۱) ماده (۱۶) قانون حذف و شماره تبصره (۲) آن ماده به تبصره (۱) اصلاح و سه تبصره به عنوان تبصره (۲)، (۳) و (۴) به شرح زیر به ماده مذکور الحاق می‌شود:</p> <p><u>تبصره ۲-</u> از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تصمیمات و اقدامات دستگاهها و مأمورین موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون ظرف سه‌ماه از تاریخ ابلاغ به اشخاص مقیم داخل کشور و شش‌ماه برای اشخاص مقیم خارج از کشور قابل شکایت در دیوان عدالت اداری است.</p> <p><u>تبصره ۳-</u> دستگاهها و مأمورین مذکور مکلفند هرگونه تصمیم و اقدام قطعی خود را که در مورد اشخاص ذی‌نفع اتخاذ می‌نمایند، به آنها ابلاغ کنند. در مواردی که اشخاص ذی‌نفع تقاضای انجام امر اداری را از دستگاههای مذکور دارند ابتدا باید تقاضای خود را به دستگاه مربوط ارائه دهند و آن دستگاه مکلف است ضمن ثبت درخواست و ارائه رسید، حداکثر ظرف سه‌ماه به‌صورت کتبی پاسخ قطعی را (نقیباً یا اثباتاً) به ذی‌نفع ابلاغ نماید.</p> <p>چنانچه با انقضای مهلت مذکور، آن دستگاه از ابلاغ پاسخ مقتضی خودداری نماید، ذی‌نفع می‌تواند با رعایت مواعد مذکور در تبصره (۲) این ماده از زمان انقضای مهلت پاسخ، در دیوان طرح شکایت کند.</p> <p>عدم پاسخ‌گویی و استتکاف از ثبت درخواست و ارائه رسید به اشخاص متقاضی، تخلف اداری محسوب می‌شود و چنانچه شاکی خواسته خود را از طریق اظهارنامه قانونی یا طرق قابل اثبات دیگری به دستگاه ذی‌ربط ارسال نموده باشد، مبدأ محاسبه مهلت مقرر از زمان وصول این درخواست می‌باشد.</p> <p><u>تبصره ۴-</u> تصمیمات و اقدامات دستگاهها و مأمورین موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون که قبل از لازم‌الاجراء شدن این قانون به ذی‌نفع ابلاغ یا اعلام شده و یا وی به هر نحوی از آن اطلاع یافته و تا تاریخ مذکور نسبت به آن تصمیم یا اقدام در دیوان</p>

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
		<p><u>مهلت پاسخ و معاذیر قانونی یا شرعی، در دیوان طرح شکایت کند.</u></p> <p><u>عدم پاسخگویی و استتکاف از ثبت درخواست و ارائه رسید به اشخاص متقاضی، تخلف اداری محسوب می‌شود و چنانچه شاکی خواسته خود را از طریق اظهارنامه قانونی یا طرق قابل اثبات دیگری به دستگاه ذی‌ربط ارسال نموده باشد، مبدأ محاسبه مهلت مقرر از زمان وصول این درخواست می‌باشد.</u></p> <p><u>تبصره ۵_ تصمیمات و اقدامات دستگاهها و مأموران موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون که قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون به ذی‌نفع ابلاغ یا اعلام شده و یا وی به هر نحوی از آن اطلاع یافته و تا تاریخ مذکور نسبت به آن تصمیم یا اقدام در دیوان طرح شکایت ننموده است، ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قابل شکایت در دیوان می‌باشد. در صورتی که احراز شود شخص ذی‌نفع، معاذیر قانونی یا شرعی داشته است، مدت زمان معذوریت به مهلت مذکور در این تبصره، اضافه می‌شود.</u></p>		<p>طرح شکایت نموده است، ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، قابل شکایت در دیوان می‌باشد.</p>
<p>با توجه به اصلاح انجام شده قبلی در ماده (۲۸) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۱۹) مصوبه، در انتهای ماده مذکور عبارت «چنانچه طرح شکایت مجدد مستلزم رعایت زمان مشخص باشد باقیمانده مهلت مقرر از زمان ابلاغ قرار مدیر</p>	<p>×××</p>	<p>در ماده (۲۸) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۱۹) مصوبه، عبارت «چنانچه در مهلت مذکور اقدام به رفع نقص ننماید دادخواست به‌موجب قرار مدیر دفتر یا جانشین او رد می‌شود.» به عبارت «چنانچه در مهلت مذکور اقدام به رفع نقص ننماید، دادخواست به‌موجب قرار مدیر دفتر یا جانشین او رد می‌شود. چنانچه احراز شود شاکی معاذیر قانونی یا شرعی داشته، مدت معذوریت به مواعد مقرر در این ماده، اضافه می‌شود.» اصلاح می‌شود.</p>	<p>۱۲_ در ماده ۱۹ موضوع اصلاح ماده ۲۸ قانون، اطلاق حکم، نسبت به مواردی که در زمان مقرر، امکان رفع نقص و تکمیل شکایت وجود ندارد، خلاف شرع شناخته شد.</p>	<p>ماده ۱۹_ ماده (۲۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده ۲۸_ به جز موارد مذکور در ماده (۲۷) این قانون چنانچه دادخواست از جهت شرایط مقرر در مواد (۱۸) تا (۲۳) این قانون نقص داشته باشد، مدیر دفتر شعبه ظرف دو روز نقایص دادخواست را طی اخطاریه‌ای به‌طور مستقیم یا از طریق دفاتر مستقر در مراکز استان‌ها یا ابلاغ الکترونیکی به شاکی اعلام می‌کند. شاکی از تاریخ ابلاغ اخطاریه ده روز فرصت رفع نقص دارد و چنانچه در مهلت مذکور اقدام به رفع نقص ننماید دادخواست به‌موجب قرار مدیر دفتر یا جانشین او رد می‌شود. این</p>

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
<p>دفتر محاسبه می شود.» به عبارت «چنانچه طرح شکایت مجدد مستلزم رعایت زمان مشخص باشد، باقیمانده مهلت مقرر، حسب مورد، از زمان قطعیت قرار مدیر دفتر یا ابلاغ رأی قاضی، محاسبه می شود.» اصلاح می شود.</p>				<p>قرار ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در همان شعبه دیوان است. رسیدگی به اعتراض به قرار رد دادخواست در شعبه مربوط به عمل می آید. پس از صدور رأی توسط قاضی شعبه، مراتب توسط مدیر دفتر شعبه به معترض ابلاغ می شود. این رأی قطعی است ولی رد دادخواست مانع از طرح مجدد شکایت نیست. چنانچه طرح شکایت مجدد مستلزم رعایت زمان مشخص باشد باقیمانده مهلت مقرر از زمان ابلاغ قرار مدیر دفتر محاسبه می شود.</p>
<p>با توجه به اصلاح انجام شده قبلی در ماده (۱۰) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه، در ماده (۳۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۲۲) مصوبه، عبارت «مواد (۱۰) یا (۱۲)» به عبارت «ماده (۱۲)» اصلاح می شود.</p>	<p>×××</p>	<p>به انتهای ماده (۳۴) اصلاحی، موضوع ماده (۲۲) مصوبه، عبارت «و این درخواست مستلزم پرداخت هزینه دادرسی و پرداخت خسارات احتمالی نیست.» اضافه می شود.</p>	<p>۱۴_ در ماده ۲۲ موضوع اصلاح ماده ۳۴ قانون، با توجه به حذف عبارت مبنی بر عدم پرداخت هزینه دادرسی در موارد مذکور، از این جهت که آیا این حذف به منزله لزوم پرداخت هزینه دادرسی در این موارد است یا خیر و در صورت مثبت بودن پاسخ، این هزینه به چه میزان خواهد بود، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.</p>	<p>ماده ۲۲_ ماده (۳۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: ماده ۳۴_ در صورتی که شاکی ضمن طرح شکایت خود یا پس از آن مدعی شود که به جهات مذکور در مواد (۱۰) یا (۱۲) این قانون اقدامات یا تصمیمات یا آرای قطعی یا خودداری از انجام وظیفه از سوی طرف شکایت سبب ورود خسارتی می گردد که جبران آن غیرممکن یا متعسر است، می تواند تقاضای صدور دستور موقت کند. درخواست صدور دستور موقت پس از طرح شکایت اصلی تا قبل از صدور رأی امکان پذیر است.</p>
<p>در ماده (۳۶) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۲۴) مصوبه عبارت «درخواست» به عبارت «دادخواست» اصلاح می شود</p>	<p>تذکرات: ۵_ در مواد مختلفی از قانون از جمله ماده ۳۶ نیز واژه «درخواست» به «دادخواست» اصلاح شود.</p>	<p>در بند (۳) ماده (۶۳) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۳۶) مصوبه، عبارت «مرجع رسیدگی کننده را موظف می کند موضوع را به مرجع دارای صلاحیت ارسال کند.» به عبارت «مرجع رسیدگی کننده را موظف می کند موضوع را ظرف مدت یک هفته به مرجع دارای صلاحیت ارسال کند.» اصلاح می شود.</p>	<p>۱۸_ در ماده ۳۶ موضوع اصلاح ماده ۶۳ قانون، در بند ۳، مهلت مرجع رسیدگی کننده برای ارسال موضوع به مرجع دارای صلاحیت ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.</p>	<p>ماده ۳۶_ متن زیر جایگزین ماده (۶۳) قانون می شود: ماده ۶۳_ شعبه رسیدگی کننده دیوان در مقام رسیدگی به آراء و تصمیمات مراجع مذکور در بند (۲) ماده (۱۰) این قانون به شرح زیر اقدام می کند: ۱- ... ۳_ در مواردی که شعبه دیوان تشخیص دهد که مرجع رسیدگی کننده صلاحیت رسیدگی را نداشته است رأی را نقض و ضمن تعیین مرجع صلاحیتدار، مرجع رسیدگی کننده را موظف می کند موضوع را به مرجع دارای صلاحیت ارسال کند.</p>

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
<p>یک تبصره به جزء (۲) بند «الف» ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۶) مصوبه به شرح زیر الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره- در خصوص آرای هیأت‌های تخصصی نیز تصریح شود.</p> <p>(۹۴) این قانون قابل اعمال است.</p> <p>مجلس بر مصوبه خود در ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۶) مصوبه، اصرار ورزید.</p>	<p>تذکرات:</p> <p>۴_ در ماده ۴۶ موضوع اصلاح ماده ۸۴ قانون، به امکان اعمال ماده ۹۴ قانون در خصوص آرای هیأت‌های تخصصی نیز تصریح شود.</p>	<p>۱_ تبصره جزء (۲) بند «الف» ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۶) مصوبه حذف و در بند «ت» ماده مذکور عبارت «اکثریت مطلق» به عبارت «اکثریت» اصلاح می‌شود.</p> <p>۲_ مجلس بر مصوبه قبلی خود در ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۶) مصوبه، در خصوص ایراد ردیف (۳۱) شورای نگهبان اصرار ورزید.</p>	<p>۲۱_ در ماده ۴۶ موضوع اصلاح ماده ۸۴ قانون،</p> <p>۱_۲۱_ نسبت میان مفاد تبصره بند ۲ با حق اعتراض رئیس قوه قضائیه مذکور در ماده ۹۴ قانون ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.</p> <p>۲_۲۱_ تبصره بند ۲، از این جهت که آیا شامل مواردی که آرای صادره مبتنی بر نظرات فقهای شورای نگهبان صادر می‌شود نیز خواهد شد یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.</p> <p>۳_۲۱_ در بند (ت)، در عبارت «صدور رأی»، از این جهت که منظور رأی به ابطال است یا شامل آراء غیر از ابطال نیز می‌شود، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.</p>	<p>ماده ۴۶_ ماده (۸۴) قانون و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>ماده ۸۴_ اتخاذ تصمیم در هیأت‌های تخصصی به شرح زیر و با نظر اکثریت اعضای حاضر انجام می‌شود:</p> <p>الف_ رسیدگی به دادخواست ابطال مصوبات موضوع ماده (۱۲) این قانون:</p> <p>۱_ در صورتی که موضوع شکایت را غیر قابل طرح یا خارج از صلاحیت‌های مقرر در ماده (۱۲) این قانون تشخیص دهد، قرار مقتضی صادر می‌نماید.</p> <p>۲_ چنانچه مصوبه را به علت مغایرت آن با جهات مذکور در ماده (۱۲) این قانون قابل ابطال تشخیص دهد، حکم به ابطال مصوبه و در غیر این صورت حکم به رد شکایت صادر می‌کند.</p> <p><u>تبصره_ آرای صادره از سوی هیأت‌های تخصصی ظرف یکماه از تاریخ صدور توسط رئیس دیوان یا توسط ده نفر از اعضای هیأت عمومی قابل اعتراض در هیأت عمومی است.</u></p> <p>ب_ رسیدگی به درخواست ایجاد رویه و وحدت رویه موضوع بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۲) این قانون:</p> <p>در این موارد هیأت تخصصی موظف است پس از رسیدگی به موضوع، حسب مورد در خصوص وجود تشابه یا تعارض بین آرای صادره و همچنین رأی صحیح، اعلام نظر کرده و پرونده را جهت اتخاذ تصمیم به هیأت عمومی ارسال کند.</p> <p>پ_ رسیدگی به درخواست اعمال ماده (۹۱) این قانون نسبت به آرای هیأت تخصصی و یا هیأت عمومی:</p> <p>در این موارد هیأت تخصصی پس از رسیدگی به موضوع، نظریه خود را جهت اتخاذ تصمیم به هیأت عمومی ارسال می‌کند.</p> <p>تبصره_ رئیس دیوان می‌تواند علاوه بر موارد فوق در ارتباط با موضوعات تخصصی مربوط نسبت به أخذ نظریه مشورتی از هیأت‌های تخصصی اقدام نماید.</p> <p>ت_ هر هیأت تخصصی متشکل از حداقل پانزده نفر عضو از میان قضات دیوان می‌باشد که با حضور حداقل دوسوم اعضاء رسمیت</p>

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
				می‌یابد و ملاک در صدور رأی، نظر اکثریت مطلق اعضای حاضر در جلسه می‌باشد و عضویت قضات دیوان در هریک از هیأت‌های تخصصی با توجه به تجربه و آشنایی آنها با حوزه تخصصی مربوط انجام می‌شود.
در ماده (۸۹) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۹) مصوبه، عبارت «شعب دیوان و سایر مراجع اداری» به عبارت «شعب دیوان و مراجع اداری» اصلاح می‌شود.	xxx	در ماده (۸۹) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۹) مصوبه، عبارت «به علت استنباط متفاوت از قوانین و مقررات» حذف می‌شود.	۲۴_ در ماده ۴۹، منحصر کردن صدور رأی وحدت رویه به علت «استنباط متفاوت از قوانین و مقررات» ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.	ماده ۴۹_ ماده (۸۹) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده ۸۹_ هرگاه به تشخیص رئیس دیوان، در موضوعات مشابه به علت استنباط متفاوت از قوانین و مقررات، آرای متعارض از یک یا چند شعبه دیوان صادر شده باشد، وی می‌تواند دستور بررسی آن را جهت صدور رأی وحدت رویه صادر نماید. هیأت عمومی پس از بررسی و احراز تعارض، با اعلام رأی صحیح، نسبت به صدور رأی وحدت رویه اقدام می‌کند. در صورتی که هیأت عمومی آرای موضوع تعارض را غیر صحیح تشخیص دهد، نظر صحیح را با صدور رأی وحدت رویه اعلام می‌کند این رأی برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری و همچنین برای هیأت‌های تخصصی و هیأت عمومی در مورد رسیدگی به ابطال مصوبات موضوع بند (۱) ماده (۱۲) این قانون در ارتباط با آن موضوع لازم‌الاتباع است اثر آرای وحدت رویه نسبت به آینده است لیکن در مورد احکامی که در رأی هیأت عمومی مطرح و غیر صحیح تشخیص داده شده است، شخص ذی‌نفع ظرف یک ماه از تاریخ درج رأی در روزنامه رسمی حق تجدیدنظرخواهی را دارد در این صورت پرونده به شعبه تجدیدنظری که قبلاً به پرونده رسیدگی نکرده است، ارجاع می‌شود و شعبه مذکور موظف به رسیدگی و صدور رأی، مطابق رأی وحدت رویه است. آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان، فقط به موجب قانون یا رأی وحدت رویه مؤخر، بالاتر می‌شود.
در تبصره ماده (۱۲۰) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۶۶) مصوبه، عبارت «با حفظ محرمانگی طبق قوانین و مقررات مربوط» بعد از واژه	۳_ ماده ۶۶ موضوع اصلاح ماده ۱۲۰ قانون، از این جهت که حکم مذکور در تبصره شامل موارد امنیتی نیز می‌شود یا	در ماده (۱۲۰) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۶۶) مصوبه، واژه «بلافاصله» به عبارت «طرف مدت یکماه» اصلاح می‌شود.	۳۰_ در ماده ۶۶ موضوع اصلاح ماده ۱۲۰ قانون، حکم مذکور در تبصره در خصوص تکلیف دستگاه‌ها نسبت به دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها، مغایر بند ۱۰ اصل	ماده ۶۶_ ماده (۱۲۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده ۱۲۰_ به منظور حفظ حقوق عامه و جلوگیری از تضییع آن در حدود صلاحیت دیوان عدالت اداری، رئیس دیوان یکی از معاونان قضائی خود را برای انجام وظایف زیر تعیین می‌کند: ۱_ طرح شکایت از اقدامات و تصمیماتی که به جهات مذکور در ماده (۱۰) این قانون موجب تضییع حقوق عامه می‌شود، نزد شعب

اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۱۱/۱۶)	نظر شورا (۱۴۰۱/۱۰/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۴۰۱/۰۹/۲۰)	نظر شورا (۱۴۰۱/۰۴/۲۵)	متن مصوبه (۱۴۰۱/۰۴/۰۷)
«مکلفند» اضافه می شود.	خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.		سوم قانون اساسی شناخته شد.	دیوان و حسب مورد تجدیدنظرخواهی نسبت به آرای مذکور تبصره_ در موارد موضوع این بند، پرداخت هزینه دادرسی و رعایت تشریفات مواعد قانونی طرح شکایت لازم نیست. ۲_ شناسایی آیین نامه ها، مقررات و سایر نظامات ناظر بر حقوق عامه که مغایر جهات مذکور در ماده (۱۲) این قانون است و درخواست ابطال آنها تبصره_ دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۱۲) این قانون مکلفند یک نسخه از مصوبات، آیین نامه ها، دستورالعمل ها و بخشنامه های خود را بلافاصله پس از وضع یا صدور، در پایگاه الکترونیکی دیوان قرار دهند. خودداری از اجرای این تکلیف از سوی دستگاههای مذکور، تخلف اداری محسوب می شود.
×××	۴_ با عنایت به نظر هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام در خصوص طرح فوق، مصوبه در موارد مذکور در نامه این هیأت، مغایر بند ۲ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد. به پیوست نظر این هیأت به شماره ۱۰۳۱۲۷/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ در خصوص این طرح عیناً جهت اقدام لازم ارسال می گردد.	×××	۳۱_ با توجه به نامه های شماره ۱۰۲۲۰۹/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۴/۱۵ و شماره ۱۰۲۲۵۹/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۶ رئیس هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام - که عیناً به پیوست ارسال می گردند - در خصوص مغایرت این مصوبه با سیاست های کلی نظام، مصوبه در موارد مذکور در نامه های این هیأت، مغایر بند ۲ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.	×××